Første gruppe estere i templet

De estiske søskende, da de kom til Sverige og til Herrens hus. (Foto: Reid H. Johnson).

Den 30. november 1992 åbnedes de rustne gamle jernluger sig lidt og 15 medlemmer fra Estland steg af natfærgen fra Tallin. Fem kvinder, to mænd, seks teenagepiger og et missionærpar havde blikket vendt mod templet i Stockholm. Alma Kirik og Inga Kann-Siirak, født i Estland, men bosiddende i Stockholm de sidste 40 år, havde gjort mange forberedelser til besøget og stod nu ved færgen og ventede på deres landsmænd.

Västerhaninge ward bød de estiske gæster velkommen og bespiste dem hele ugen og viste dem lidt af, hvad Stockholm kan byde på. Det var også første gang, at disse søskende deltog i et stort nadvermøde om søndagen.

En søster klargjorde 50.000 navne

Den største oplevelse var naturligvis at få lov til at modtage sin begavelse og blive beseglet til sine nære og kære i Herrens hus. Mange bar på svære minder fra krigen og undertrykkelsen. En af dem, Maret Schultz, blev som niårig sendt til Sibirien sammen med sine forældre. Begge forældrene døde i lejren, medens det lykkedes hende at slippe væk 8 år senere sammen med sin søster. Søster Schultz fortalte med stor bevægelse om, hvordan hun og hendes mand havde været stedfortrædere ved hendes forældres dåb. Hun var derefter blevet beseglet til dem for evigt efter 50 års sorg og savn. De unge i gruppen udførte så mange dåb, de kunne, for de mere end 50.000 personer, som søster Kann-Siirak havde fundet frem til i løbet af de sidste år.

De unge piger var også glade for at kunne udføre tjenesteprojekter i løbet af tempelugen.

De gjorde bl.a. rent for en handicappet søster og på gæstehjemmet.

Tempelpræsident Reid Johnson siger, at denne første grupperejse fra Østeuropa er begyndelsen på noget stort.

– Alt tyder på, at vi kommer til at se hundredvis af søskende, som vil komme til templet i fremtiden.

Det var været vidunderligt at se den store kærlighed og hengivenhed, som er blevet udvist fra alle sider.

Vore estiske søskende var utrolig taknemmelige for alt det, som medlemmerne og missionærerne gjorde for dem, så de kunne komme til Herrens hus, vise deres kærlighed til vor himmelske Fader og indgå evige pagter med ham.

Birgitta Strandberg

Fra venstre: Sigrid Merla, Hellen, Kaadri, Tina og Tiiu var lykkelige over at have udført dåb hele ugen for landsmænd, som aldrig havde hørt om evangeliet. (Foto: Reid H. Johnson).

Fastepenge til Røde Kors

↑ *Generalsekretær Eigil Pedersen, Dansk Røde Kors, modtager fasteofferet på knap 89.000 kroner fra stavspræsident Johan Koch fra Københavns Stav. Midlerne var indsamlet af mormoner fra hele landet. (Foto: Teiet Hornbak).*

Fredag den 27. november overrakte stavspræsident Johan Koch fra Københavns Stav de 88.830 kr, som de sidste dages hellige i Danmark indsamlede ved den specielle faste den 20. september 1992.

Ved en reception på Røde Kors Danmarks hovedsæde på Dag Hammarskjölds Alle i København overrakte stavspræsident Koch checken til generalsekretær Eigil Pedersen, Dansk Røde Kors. Eigil Pedersen udtrykte stor glæde og anerkendelse over de danske mormoners indsats.

Det indsamlede specielle fasteoffer var de danske medlemmers bidrag til den store landsindsamling »Afrika – med dit bidrag«.

National fastedag i Finland

Ved receptionen havde stavspræsident Koch lejlighed til at fortælle Røde Kors-medarbejderne om baggrunden for Kirkens månedlige fastedag, hvor der indsamles midler til de trængende og nødlidende.

Som bekendt blev skikken med at indsamle fasteoffer indført af profeten Joseph Smith i begyndelsen af 1830erne. Dengang gik pengene til de fattige i Kirtland i Ohio i USA.

Præsident Koch forsøgte også at få Røde Kors til at overveje om tanken om, at en national fastedag måske kunne være en idé. Røde Kors kunne fortælle, at man i Finland havde en national fastedag, hvor man ved hjælp af de derved sparede midler bidrog til udviklingslandene.

Carsten Gram

Unge Piger i Aalborg skaber glæde på flygtningehjemmet

I forbindelse med Unge Pigers verdensomspændende projekt den 21. november 1992 havde vi i Aalborg valgt at kontakte flygtninge i UP-alderen.

For at tjene nogle penge til de aktiviteter, vi havde planlagt, lavede vi en pizzadag, hvor wardets medlemmer kunne bestille pizzaer hos de unge piger og få dem bragt ud.

Boller, kakao og spil
Vore ledere havde kontaktet Dansk Flygtningehjælp og var blevet modtaget meget positivt, men trods det, var vi alligevel lidt nervøse, da vi begav os afsted til flygtningehjemmet den 21. november.
Men vi vidste, at intet kunne gå galt: Vi var rustet med boller og kakao.

Trods vore betænkeligheder blev det en hyggelig eftermiddag, hvor vi præsenterede os for hinanden. Vi fandt ud af, hvor pigerne kom fra, bl.a. Bosnien, Somalia, Irak og Indien – steder, som vi hører og læser om næsten dagligt. Derefter nød vi forfriskningerne og spillede Tegn og Gæt, så vi på den måde kunne lære hinanden lidt bedre at kende.

Da vi forlod flygtningehjemmet, følte vi virkelig, at vi havde fået noget ud af dagen. Pigerne var meget glade for vore besøg, og de så frem til at skulle besøge os.

Pigerne fra Aalborg Ward afleverer julekalendere til pigerne på flygtningehjemmet (Foto: JB).

De unge kom til kirken
Den følgende GUF-aften lavede vi julekalendere til hver af de 12 piger (288) små pakker, som vi overraskede dem med søndagen efter.

Den 12. december var dagen, hvor vi havde inviteret pigerne hen i kirken til julehygge. Vi lavede juledekorationer og afleverede de julegaver, som vi selv havde lavet til dem.

I 1993 vil vi holde kontakten med pigerne ved lige gennem forskellige arrangementer som sport og madlavning.

Annette, Birgitte og Eva
Aalborg Ward

Missionærtræningscentret i England

Af Coen Heijdemann

Det er nu et velkendt faktum, at et medlem, som i dag tager på mission, ofte tilbringer en kort periode på Missionærtræningscentret (MTC). Der har i mange år ligget et sådant i Provo, Utah, men på grund af de store afstande, blev missionærerne fra Europa ikke sendt hertil. For at løse dette problem, er der blevet organiseret et lignende center i Europa, som har til huse i det smukke Manor House ved siden af London Templet i New Chapel i nærheden af Lingfield i Surrey i England.

Det smukke Manor House, som huser Missionærtræningscentret. (Foto: CH).

Enestående sted

Manor House blev bygget i det 16. århundrede på et sted, hvor der siden det 11. århundrede har ligget en gård, opført med klinkegulve, egetræslofter og loftsbjælker, som er blevet bevaret. Haven blev anlagt af den kendte britiske landskabsarkitekt Gertrude Jekyll. Under 2. verdenskrig blev ejendommen brugt af den britiske hær, som anbragte en del antiluftskytskanoner på ejendommen. Huset blev lettere skadet som følge af den fjendtlige beskydning. I 1953 solgte den velkendte familie Pears ejendommen til Kirken. Manor House er i årenes løb blevet benyttet til mange forskellige formål, men er i de senere år blevet brugt til undervisning af missionærer.

Fra mange lande

De fleste missionærer, som kommer fra Europa og de omkringliggende lande, kommer til dette center, før de sendes ud i missionsmarken. Men også her udviser Kirken stor fleksibilitet, eftersom missionærer fra Pakistan, Ukraine og Afrika også gennemgår undervisning her. Al undervisning foregår på engelsk, med undtagelse af de spansktalende missionærer. Selv om dette center ikke underviser decideret i sprog, så opnår mange missionærer, som kun har et grundlæggende kendskab til engelsk, mange sprogfærdigheder.

I flere år er undervisningen sket udfra Missionærvejledningen, som belærer missionærerne om de vigtigste færdigheder inden for omvendelse og kommunikation. Denne vejledning er grundlaget for den undervisning, som gives ved dette center. Førhen trådte en missionær direkte ind på missionsmarken og lærte derefter lektierne udenad, men i dag underviser man missionærerne i visse principper og metoder, som de så selv kan anvende som de finder bedst og som Ånden tilskynder til. Brugen af Åndens vejledning er et emne, som gives meget opmærksomhed og tid i de 12 dage, som missionærerne tilbringer her. Og det er der rigelig tid til, eftersom missionærerne står op klokken seks og begynder undervisningen, der fortsætter til klokken 21 om aftenen, kun afbrudt af spisepauser.

Missionærerne bor i denne bygning ved siden af templet. (Foto: CH).

Præsident Sperry taler med stor iver om sit arbejde på centret. (Foto: CH).

Fællesskab og kærlighed
Da vi besøgte MTC, var præsident Sperry leder af centret. Han var tidligere missionspræsident på Filippeme, hvilket er en god forudsætning til denne stilling. Han elsker dette job, og som svar på vort spørgsmål, om hvilken virkning undervisning har på missionærerne, svarede han:

– Det første man lægger mærke til, er at de ikke blot lærer meget her, men at de også udvikler en stor grad af fællesskab og bliver en stor familie. Man oplever også, hvordan deres åndelighed øges.

Denne bemærkning om en stor familie, kan bevises. Sidder man en travl dag på trappen til indgangen til Manor House vil man på et øjeblik opleve, at hjemvendte missionærer, som er blevet undervist her og som nu har afsluttet deres mission.

De kommer for at hilse på præsident Sperry og hans hustru – eller snarere for at omfavne dem. Disse knus og klap på skulderen viser klart, at missionærerne ikke blot udvikler et godt forhold indbyrdes, men også til deres undervisere. Søster Helen Shearer, som er en hjemvendt missionær fra Dundee i Skotland, siger:

– Jeg følte mig med det samme hjemme. Der var en enestående atmosfære her, og vi udviklede et godt forhold til hinanden. Og jeg lærte også en masse her. Det var en enestående forberedelse.«

Og så forstod vi, hvad præsident Sperry sagde:

– Af og til er der en missionær, som kommer til at lide af hjemve, men det gør de fleste missionærer her ikke.

Af og til er gruppen for stor, og stolene bliver derfor placeret i rummet med den store kamin. (Foto: CH).

Primary bygger templer

Over hele verden lærer primarybørnene i år om templer.
De lærer om formålet med templer, om de pagter man der kan indgå, og hvad der kræves for at komme i templet og få del i templets velsignelser.

Hvis man bevæger sig i primarykredse, vil man derfor for tiden kunne opleve mange forskellige tempelbyggerier lige fra Manila templet bygget i flamingo, templer bygget af køkken/WC-ruller og papir, templer udelukkende af papir, lertempler, saltdejstempler og templer konstrueret af tændstikæsker.

Flere steder er børnene også i gang med at bygge et tempel af sukkerknalder. Hver gang børnene har holdt tale, haft fødselsdag eller lignende får de lov til at lime et eller flere sukkerknalder på byggeriet, som vil være færdigt til børnenes nadvermødeprogram i efteråret.

Nogle steder har man bedt biskoprådet om at lægge hjørnestenene (sukkerstykker), og brugt det, som udgangspunkt for belæringen om, at Kristus er Kirkens hovedhjørnesten.

Der bruges over 1000 sukkerknald til et sådant tempel.

Ligeledes vil man rundt omkring kunne opleve, hvordan børnene arbejder med at fremstille små Moroni-figurer i forskellige materialer f.eks. papir, cernit eller ler.

Reaktionerne fra børnene har været mangeartede. Et barn har hjemme givet udtryk for, at han havde haft en speciel dejlig følelse, og at det var ligesom at få et vidnesbyrd om templet, mens et andet barn, på spørgsmålet om hvordan man kunne forberede sig til at tage til templet, foreslog at man skyndte sig hjem og pakkede kufferten. Generelt vil Kirkens børn ved slutningen af året have en ganske god opfattelse af, hvad templet er, og hvordan de en dag kan komme der.

På grund af det specielle emne vil flere voksne end normalt sandsynligvis opleve at blive bedt om at holde en kort tale i primary i år. Emnet vil altid have en eller anden relation til templer. Primary opfordrer til, at man bruger visuelle hjælpemidler, små historier og andet materiale, som kan være med til at underbygge det, man gerne vil have frem. Det vil endvidere være nyttigt at gå talen igennem en ekstra gang for at sikre sig, at de ord man bruger er forståelige for børnene.

Søs Gram
Københavns 3. ward

Københavns 4. Ward byggede et tempel af tændstikæsker. (Foto: Ole Jakobsen).

Københavns 3. Ward lavede et tempel af papir. (Foto: Ole Jakobsen).

Københavns stavs primary lavede et flot tempel af sukkerknalder. (Foto: CG).

Københavns 3. Ward får ny biskop

Carsten Gram, 38, blev søndag den 21. februar 1993 biskop i Københavns 3. Ward. Han afløser Ole Madsen, der har været biskop siden februar 1990.

Biskop Gram er gift med Søs Gram, og de har to piger, Wendy på 13 og Nadja på 11 år.

De to nye rådgivere i biskoprådet er Christian Ringheim og Lasse Jansen. Christian Ringheim, 47, er gift med Esthi, og de har tre drenge, Nicolas på 18, Jacob på 16 og Andreas på 12 år.

Lasse Jansen, 29, er gift med Joanne, og de har fire drenge, Christoffer på 8, Joseph på 6, David på 4 og Daniel, der er født i januar 1993.

Carsten Gram blev den 21. februar ny biskop i Københavns 3. Ward. (Foto: CG).

Rødder i Kirken
Carsten Gram er vokset op i Kirken i en familie, hvor Kirken har spillet en stor rolle i mange år. Hans farfar og farmor kom ind i Kirken i Århus efter 2. verdenskrig, hvor deres første kontakt med Kirken var vores nuværende missionspræsident Alma Anderson. På mødrenes side blev et hold oldeforældre døbt, også i Århus.

Carsten er født på Amager, hvor hans første kontakt med Kirken var i barnevogn, som blev parkeret ude foran et lejet forretningslokale på Biens Alle, hvor grenen holdt sine møder, før kirken på Kretavej blev bygget.

Mormons Bog og sprog
Carsten tog en klassisk-sproglig studentereksamen og begyndte at studere nærorientalsk arkæologi på Københavns Universitet, før han i 1974 blev kaldet på mission til Uruguay/Paraguay. Hans missionspræsident var Gene R. Cook fra De Halvfjerds' Første Kvorum, og ældste Cooks kendskab til skriften har virkelig været en inspiration for Carsten, der de sidste mange år har holdt mange interessante foredrag især om Mormons Bog.

– Jeg havde en god mission, og den var både let og svær – let, fordi det ikke var så vanskeligt at finde og døbe mennesker som fx i Danmark, men også svær, fordi enhver mission altid er en kamp for at nå sit potentiale.

Hjemme i Danmark igen i 1976 fortsatte Carsten med at studere, men skiftede til indiansk sprog og kultur. Uddannelsen er endnu ikke afsluttet, for familien skal jo også forsørges, men det er ikke for meget at sige, at det stadig er Carstens store interesse, måske lidenskab, hvis man spørger familien.

Mens Carsten var på mission, flyttede hans forældre til Københavns 3. Ward, hvor Carsten har boet lige siden.

Oversættelse og video
Jørgen Ljungstrøm hentede Carsten til Kirkens oversættelseskontor i 1978, hvor hans sprogevner fandt god anvendelse. I årene 1982-1986 havde Carsten Gram sit eget firma, som oversatte og tekstede videofilm, inden Carsten igen i 1986 blev ansat af Kirken med ansvaret for videotekstning og -kopiering i hele Europa. Siden 1988 har Carsten været leder af Kirkens oversættelseskontor i København og dermed også Stjernens redaktør.

Større opmærksomhed om Kirken
– Ole Madsen har været en utrolig god biskop for wardet. Han har formået at styre wardet uden om store problemer og har sikret stabilitet og vækst i de tre år, han var biskop, udtaler hans efterfølger, biskop Carsten Gram.

– Det er det nye biskopråds mål at øge wardets vækst ved at styrke missioneringen på områder, hvor der er mulighed for vækst. Vi ønsker at gøre wardet til en aktiv del af det omkringliggende samfund ved at gøre Kirkens aktiviteter og programmer attraktive og åbne for alle i området. Et vigtigt punkt vil være at øge den almindelige opmærksomhed omkring Kirken, slutter biskop Gram.

Sv Aage Andersen

Socialt arbejde af søstrene i Silkeborg

Linda Donati har kaldt smilet frem hos Walter. (Foto: LD).

Hjælpeforeningens projekt i Silkeborg i 1992-1993 i forbindelse med 150 års-jubilæet gik ud på at tage ud på et plejehjem, som er et meget stort plejehjem i flere etager.

– Vi kørte i 2 hold, således, at der skiftevis kom nogle søstre, og næste gang nogle andre. I begyndelsen kom dog alle søstre og missionærer, men det syntes vi var for mange, så derfor delte vi os. Vi pudsede sølvtøj og kobber sammen med de ældre. Det er noget personalet ikke kan få tid til. Vi syede knapper i for dem, og tænk hvor glade mennesker kan blive blot for at syet en knap i. Nogle kan ikke se til det selv, andre ryster for meget på hånden.

Så kom turen til at få skiftet elastik i underbukserne, det klarede »pigerne« også.

– Der gik nogle gange med at få det praktiske ordnet, siger Linda Donati, som er præsidentinde for Hjælpeforeningen i Silkeborg gren.

Mange har deltaget

– Mens jeg hjalp en ældre dame på næsten 90 år, sad hun og sang for mig, fortæller Inger Fugl.

– Jeg har hjulpet en ældre dame med at få skrevet breve. Det var en stor oplevelse, både for hende og for mig, fortæller søster Edith Sørensen.

– Vi har sunget sammen med beboerne og hygget os sammen med dem. Vi har også kørt eller gået en tur med dem i Indelukket. Indelukket er et skønt naturområdet vi har, en lille bådehavn ved en af Silkeborg søerne. Der er også kolonihaver og skov, og det er et meget besøgt og smuk sted. Vi har fordret ænderne med brød, som vi hentede i plejehjemmets køkken, fortsætter Edith Sørensen.

– En dag, da jeg var ude at gå med en ældre mand, som ingen ben har, så han på mig og spurgte, hvordan det kan være at sådan en ung dame gider kommer og køre tur med ham? Jeg fortalte ham, at vi var en kirke, som gjorde et stykke socialt arbejde, og som havde valgt netop det plejehjem. Så så han på mig igen og sagde: Der var jeg vel nok heldig, at I valgte dette plejehjem og fandt mig. For jeg har ingen familie her i Jylland, og er altså af den grund ikke én, der ofte får besøg. Han har iøvrigt lovet mig at gå tur med mig, når jeg bliver gammel. Han er nok 70-80 år. Og jeg er sidst i trediverne. Det glæder jeg mig til, fortsætter Linda Donati.

– Vi har fået at vide, at personalet er meget glade for, at vi kommer på plejehjemmet, og en søster, som har en datter, der arbejdet på dette plejehjem, har fået

Edith Sørensen skriver for og synger med beboerne. (Foto: LD).

Søster Wimber hjælper Gunnar, som har haft en hjerneblødning. (Foto: LD).

at vide, at hun skulle sige til sin mor, at de var meget glade for hjælpen.

– Vi har haft en søstermissionær, som er utrolig dygtig til at synge. En dag, da jeg kom tilbage fra en gåtur med en beboer, gik hun rundt og sang for de ældre, som sad i dagligstuen. Jeg ville ønske,at jeg den dag, havde haft mit kamera med, sikke et syn. Lutter glade mennesker, og så en der sang med en pragtfuld stemme og et kæmpestort smil.

– Jeg husker en dag, hvor det var min tur til at tage afsted, og hvor alt gik i fisk. Jeg kunne altså ikke få tid, så stresset var jeg. Jeg havde kun lyst til at sætte mig ned og tude og opgive det hele.

Jeg kom hjem, kl 13:30 og skulle havde ordnet aftensmaden, og så afsted. Klokken 14:30 kom jeg til plejehjemmet. Jeg skulle være hjemme igen kl. 16, så der var tryk på. Jeg spekulerede på, hvad alt dette nyttede. Jeg hentede den mand, som jeg skulle gå tur med, og tog elevatoren ned sammen med ham. Jeg bestemte mig til, at han ikke skulle mærke, hvordan jeg havde det. Men så skete det noget mærkeligt. Da jeg trådte ud i solskinnet, var jeg fuldkommen rolig, og mit hjerte havde fået fred. Solen skinnede og fuglene sang. Det måtte de også havde gjort før, jeg gik ind, men der så og hørte jeg det ikke.

Det var for mig et stort vidnesbyrd, at Herren hjælper mig og velsigner mig, når jeg beder ham om hjælp og styrke, slutter Linda Donati.

Red.

Søstrene fra Silkeborg har ændret på mange ting ved deres hjælp. (Foto: LD).

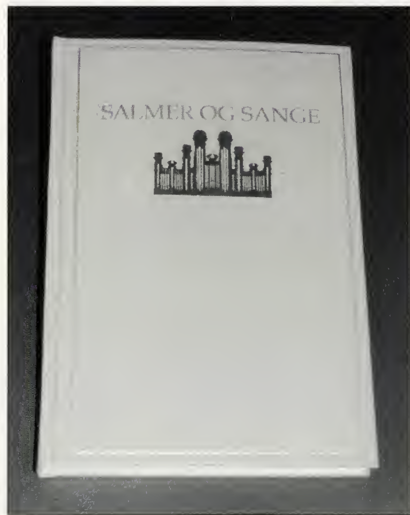
Salmer og s

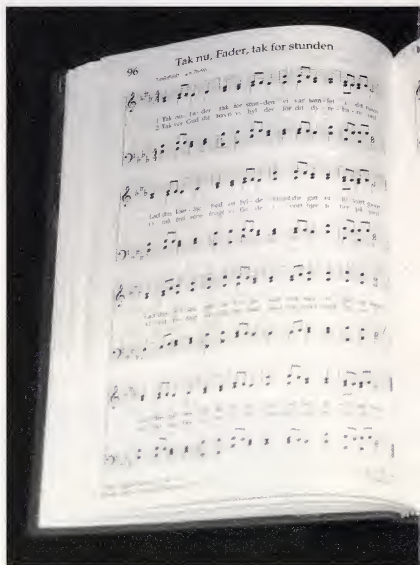
Længe ventet og savnet udkom Kirkens nyredigerede sangbog i slutningen af februar måned 1993. Titlen – Salmer og sange 1985 – er den betegnelse, som bogen har fået, og det er den fjerde udgave af sangbøger, som Kirken i Danmark har udgivet siden begyndelsen i 1850.

Med rette kan bogens udgivelse betegnes som et livsværk for to personer, der har viet deres liv til Kirken og især til musikken. Der tænkes her på bror Jørgen Ljungstrøm og søster Inger Rasmussen, som nu begge er afgået ved døden, men som vi i Danmark er stor tak skyldig for deres altid levende og energiske engagement.

Ny Salmer og Sange til alle. En ny skat til de hellige. (Foto: TD).

Komiteer i stavene
I begyndelsen af 1980'erne kom det på tale ved et musikseminar, at det var ønskeligt, at Kirken fik udgivet en ny sangbog. Om det var ønsketænkning, eller om der virkelig var realiteter bag dette kan ikke siges med bestemthed, men i hvert fald fik bror Jørgen Ljungstrøm kort efter til opgave at blive koordinator mellem de to stave – København og Århus. I hver af de to stave blev der nedsat en komité, der fik til opgave at udvælge et antal salmer og sange. Opgaven var svær, især fordi det var en bunden opgave med maksimum på 200 salmer, hvoraf Kirken fastlagde ca. 110, og de resterende knap 100 kunne vi udvælge blandt danske salmer og sange. De to komiteer gjorde et stort arbejde og derfor også en tak til alle disse involverede søskende.

8 års arbejde ligger bag den danske udgave

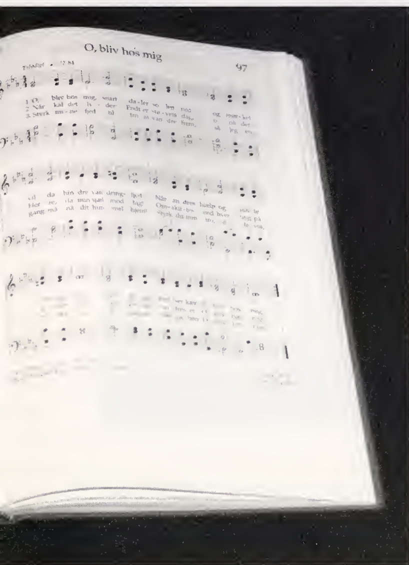
I forordet til »Zions sange« siger Hugo D. E. Peterson fra Salt Lake City den 14. august 1910: »Det har for mig været et kærlighedsarbejde at udsøge og samle disse Zions sange« – det citat kan helt sikkert overføres til søskende i dag.

Sang fryder Herren
Det Første Præsidentskab har altid lagt stor vægt på musikkens betydning, hvilket kan læses ud af det forord, der er skrevet i den nye udgave på side IX sammen med henvisningen til L&P 25:12: »Thi min sjæl fryder sig i hjertets sang, ja, de retfærdiges sang er som en bøn til mig, og den skal besvares med velsignelser på deres hoveder.«

Forordet giver samtidig vejledning til, hvorledes bogen bør anvendes ved Kirkens møder, i vort hjem og i vort personlige liv.

Spændende registre
Inddelingen af salmer og sange i emner som: Genoprettelsen, lovprisning og taksigelse, bøn og påkaldelse, morgen og aften, nadve-

sange 1985

af Kirkens ny sangbog. (Foto: TD).

ren, påske, jul, andre emner og børnesange giver en god og klar oversigt over, hvilke salmer og sange der bør anvendes til Kirkens forskellige møder.

Tænk også i denne forbindelse på, når der uddeles emner til talere, at disse naturligt bliver fremhævet ved at vælge salmer, der omhandler det valgte emne.

I slutningen af bogen – side 257 og fremefter – er der tre registre med korte forklarende noter: »Skriftsteder«, »Emner« samt »Første linier og titler.«

Disse tre registre kan være en stor hjælp i forbindelse med forberedelser til en tale, et møde eller en konkret opgave.

Bemærk venligst, at der i forbindelse med sangregistret er noget specielt, idet titler, der adskiller sig fra første linier, er noteret med kursiv – se fx »Joseph Smiths første bøn«, nr. 18, der er anført under »J« i sangregistret, men også under »H« med kursiv, idet den første linie lyder: »Hvilken smuk og yndig morgen.«

»Brugsanvisning«
Et specielt afsnit i bogen er: Anvendelse af salmebogen. Dette afsnit bør læses af enhver, som ønsker at få et godt udbytte af bogens formål. Mange gode henvisninger i dette afsnit vil give læseren en forståelse af musikkens opbygning og variationsmuligheder. Bemærk også, at der til hver af salmerne er henvist til et eller flere skriftsteder.

Lidt teori og et mindre direktionskursus (for højre hånd) er der også blevet plads til. Et par afsnit hedder »Til uøvede musikledere« eller »Til uøvede organister og pianister«, om man er uøvet eller ej bør være underordnet, idet udøvelse af musik tager sin begyndelse på et eller andet tidspunkt. »Øvelse gør mester« er i den forbindelse et godt citat.

Mange sange transponeret ned
Bogens nodeskrift er letlæselig, og glædeligt er det, at salmerne og sangene står på en og samme side, så der ikke skal vendes blad for at gøre salmen færdig.

Fremhæves bør også, at salmerne står i sangbare tonearter, således at det ikke kun er korsangerne, der får glæden at synge med, men alle har mulighed for at medvirke. Husk på: »Hver fugl synger med sit næb!« Det er så op til den øvede korleder og organist at transponere – dvs. sætte musikken op i en anden toneart – så musikken og ikke mindst tekstudtalen får den rette effekt i forbindelse med korsang.

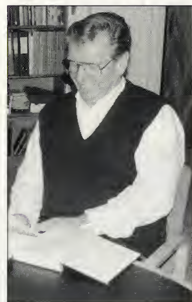
Mange nye salmer er kommet med i bogen, og det kunne måske være en idé, at de enkelte menigheder rundt om i Danmark arrangerede en speciel musik- eller koncertaften, hvor disse nye salmer og sange blev præsenteret. Naturligvis bliver det en stor opgave for musikformændene at formidle denne opgave, men det er altid spændende at tage fat på noget nyt.

Den nye sangbog bør helt naturligt anvendes ved Kirkens officielle møder, men den store, righoldige danske sangskat kan udmærket benyttes ved andre sammenkomster og aktiviteter i Kirken.

En sangbog i hvert hjem
På samme måde som det er naturligt, at ethvert medlem er i besiddelse af Kirkens standardværker, vil det være en god idé, hvis også ethvert medlem var i besiddelse af »Salmer og sange«. Sangbogen kommer til at koste kr. 40, og den kan bestilles gennem kirkebygningens bibliotek eller direkte hos Nordisk Distributions Center.

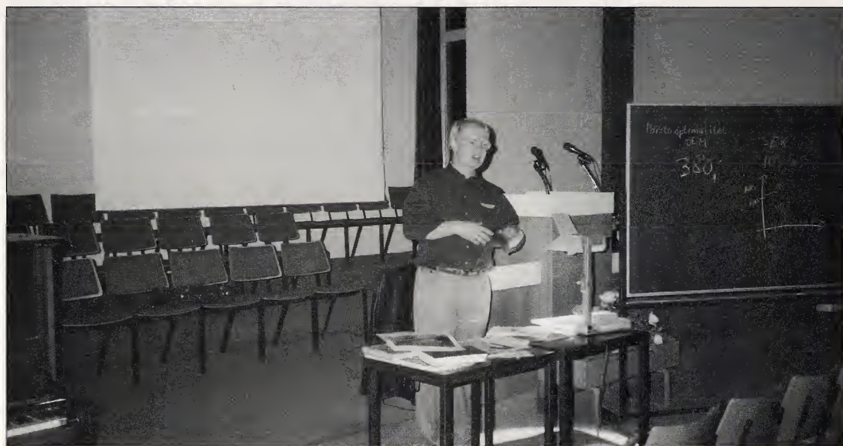
I ønskes alle en god musikglæde ved at synge og spille bogens salmer og sange igennem og samtidig sendes en venlig musikhilsen fra Carl-Johan Grabe, Esbjerg.

Carl-Johan Grabe glæder sig til at bruge den ny sangbog. (Foto: TD).

Styring af økonomi

Et uløseligt problem – eller en spændende opgave?

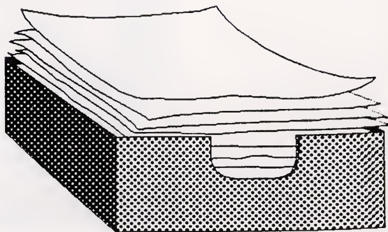
Jan Kreiberg fortæller her om sit syn på Dura-Økonomi. (Foto: KBA).

Denne artikel bygger på et specielt velfærdsmøde, der blev afholdt for alle medlemmer af Fredericia ward. Underviseren var Br. Jan Kreiberg, der tjener som præsident for ældsternes kvorum i wardet, men samtidig er særdeles kompetent til at behandle mødets emne, idet han i det »civile« liv er bankdirektør og civiløkonom. Mødets centrale emne var nemlig: Økonomi.

DURA-Økonomi, hvad er det? Det hentyder til det engelske ord, durable, der betyder varig eller holdbar.

Dette er så en påmindelse om, at hvad økonomi angår, er den rette vej den sikre vej! Ved indledningen af foredraget gav Br. Kreiberg udtryk for, at de ting, han ville fremføre, ikke var hans egne »opfindelser«; men var kendte principper og normer fra Kirken og fra en økonoms arbejde. Det første spørgsmål, der blev behandlet var: »Økonomi, hvad er det?« Dette ord betyder ganske enkelt »husholdning« – det vedkommer os alle – og det er ikke kedeligt! Til dette ord er der knyttet et moralsk spørgsmål: »Skaber du mere, end du forbruger?«

Vi har hver især fået et ansvar for en forvaltning, og dette ansvar har vi ikke mulighed for at overlade til andre!

Skaber du mere end du forbruger?

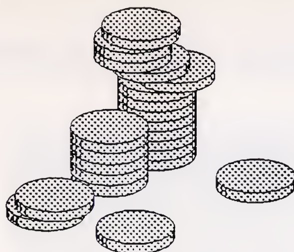
Hvad økonomisk forvaltning angår, kommer vi ikke uden om begreberne: »Økonomi og handlefrihed«.

Når man låner penge i en bank, kommer man under indflydelse af rente-begrebet.

Ældste J. Reuben Clark jun. forkyndte ved Kirkens velfærdsmøder for mange år siden: Renterne sover ikke, de holder aldrig ferie, og hvis de ikke er med dig, er de imod dig!

Det er ikke mængden af penge, der giver fred i sindet, men det er at have kontrol over sine penge – og at kunne betale Herren en ærlig tiende!

Hemmeligheden er ganske enkel – den kaldes disciplin!

Dårlig økonomi kan give et hårdt pres på et ægteskab, og dårlig økonomi kan skyldes spekulation, der har udviklet sig til en rus!

Investering og spekulation er ikke det samme; men investeringsgæld skal sikres fuldt ud, så formuetab ikke kan bringe familiens sikkerhed i fare.

Hvis renterne ikke er med dig – er de imod dig

I 80-erne har mange firmaer og privatpersoner tjent »gode« penge på valutaspekulationer; men lige så mange har lidt katastrofale tab ved den økonomiske opbremsning, der er indtruffet gennem de sidste par år. Der var engang, da noget kunne være lige så sikkert som Sveriges Bank! Denne talemåde er ikke relevant i 1993, hvor en svensk krone i skrivende stund kan købes for 86 danske øre! Den slags ting er umulig at forudsige, og selv ikke den tyske DM eller nogen anden valuta kan være et sikkert »investeringsobjekt«! Når man går til en bank og får en ordning om at få et lån, så har man i første omgang stadigvæk sin handlefrihed. Men hvis man skulle få problemer med at kunne betale sine renter og afdrag, så er det ikke længere »jeg«, men »vi«, for banken stiller krav til dig og indsnævrer din handlefrihed. Hvis dine vanskeligheder strammer til, så er det måske heller ikke længere »vi«, men »banken«, og den kan efterhånden overtage hele din økonomiske handlefrihed.

Lad ikke banken styre din økonomi. Det skal du selv – men lad blot banken klare det rutinemæssige. Du må aldrig give banken det økonomiske ansvar for din husholdning! Igennem de såkaldte »gyldne« 60-er og helt op i 80-erne var det en almindelig opfattelse selv blandt ellers fornuftige mennesker, at det var skørt ikke at optage lån, så man kunne trække renterne fra i skat. Inflationen gennem disse mange år arbejdede godt for låneren, og når han skulle betale lånet tilbage var pengene mindre værd. Inflationen er nu stoppet i Danmark, og det har ændret tingene. Den viste oversigt, som stammer fra Danica-bladet, viser hvad der er sket igennem de sidste 10 år. Forrentningen, der i 1982 var så ugunstig som -4,3%, er nu i 1992 ændret til +3,2%.

Obligationsrente	
1982	19,4
1992	10,8

Gennemsnitlig skat	
1982 70%	13,6
1992 50%	5,4

Rente efter skat	
1982	5,8
1992	5,4

Inflation	
1982	10,1
1992	2,2

Forrentning	
1982	-4,3
1992	3,2

Jan Kreiberg er til daglig filialdirektør og civiløkonom (Foto: KBA).

Hertil kommer Kirkens pjece: »Bestandighed midt i forandringer« af Præs. N. Eldon Tanner. Herfra blev også citeret udtalelsen:«De fleste af de forandringer, vi oplever i livet skyldes sandheder, der skiftevis er populære og upopulære« (Robert Frost).

En mands velstand er ligefrem proportional med det antal ting, han kan undvære (Henry David Threau).

I dag er det heldigvis igen blevet populært at spare op!

Som medlemmer af Kirken må vi forstå, at materielle velsignelser er til velsignelse for os, hvis vi

- betaler en ærlig tiende.
- bruger mindre end vi tjener.
- skelner mellem behov og ønsker.
- udarbejder og lever i henhold til et budget.

Velstand eller velfærd?

En families budget og økonomi kan ødelægges, hvis nogle af familiemedlemmerne stiller større krav, end der er familieindkomst til. Derfor er budgettet et familieanliggende.

Kirkens velfærdsplan blev også trukket frem, og det blev forklaret, at der er forskel på velstand og velfærd.

Velfærd bygger jo på indbyrdes kærlighed og hjælpsomhed, og disse er guddommelige grundlag i Kirkens velfærdsplan.

I forbindelse med velfærdsplanen blev der også fokuseret på, at oplagring og produktion i hjemmet kan være en god hjælp til at styrke en families økonomi.

Vi, der overværede Br. Kreibergs foredrag, følte, at vi havde fået nogle værdifulde instruktioner om et særdeles vigtigt emne.

Knud B. Andersen.

Hjælper gadebørnene i Bukarest

En dejlig junidag, hvor de store børn på børnehjemmet får deres middagsmad udenfor. (Foto: MH).

Mette Hillmann, som bor i Fredericia, kontaktede efter at have set en tv-udsendelse om børns situation, journalisten bag udsendelsen, og fik derved kontakt til et børnehjem og børnehospital i Rumænien 500 kilometer fra Bukarest i byen Botosani, som er på 120.000 indbyggere.

Og for at være på den sikre side, tog hun selv ned og afleverede tøjet.

Hun har siden bibeholdt kontakten og koncentreret sig om hjælpearbejde ved det samme børnehjem og børnehospital.

Hun fik lagt vand og toiletter ind o.m.a. Og som tiden er gået, har hun fået det »på fode« igen, og er nu startet på et nyt projekt: Hjælp gadebørnene i Bukarest«. Planen er at købe/leje et hus i Bukarest og indrette det som en slags »Kofods Skole« for gadebørn.

Det er meningen, at hjemmet skal have ca. 25 senge.

Det er også hensigten at hjemmet på længere sigt skal kunne financiere sig selv via en butik med genbrugsting, som er indsamlet i Fredericia og andre steder. Butikken skal passes af børnene selv.

– Vi fik kontakt til Mette første gang via julebasaren hos os, hvor hun fik overskuddet på 8-9000 kroner.

Denne gang har hun selv henvendt sig til os og bedt os være med i arbejdet sammen med 15 andre foreninger i Fredericia, siger Tove Bisgaard fra Fredericia Ward.

– Vi er foreløbig gået med i Lions gruppe om at lave kræmmermarked i maj/juni, fortsætter Tove Bisgaard.
Målet for dette hjem for gadebørnene i Rumænien er ialt 300.000 kroner til køb eller leje plus indretning og omkostninger iøvrigt.

Målet er også, at hjemmet skal kunne klare sig selv om 3-5 år. Indtil da skønnes hjælpen at skulle ligge på ca. 50.000 kroner årligt.

– Men da vi er 17 foreninger om at skaffe pengene er det ret overskueligt, slutter Tove Bisgaard.

Mette Hillmann er netop kommet hjem fra Rumænien igen og siger til Kirkenyt:

– Fælles for de øvrige hjælpeprogrammer i Rumænien er, at de retter sig mod egentlige behandlingstilbud, d.v.s. at børnene søges »indfanget« og sagsbehandlet.

Vores tilbud adskiller sig væsentligt på et punkt. Børnene skal søge frivilligt hen til »hjemmet«, og kunne finde sig i at skulle i bad. Dernæst tilbydes de rene klæder, et måltid mad og en seng at sove i og aktiviteter i løbet af dagen.

– Jeg vil gerne takke Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige i Fredericia og Odense, som sammen med mange andre fra Fredericia har hjulpet, og for den hjælp, som jeg ved vi fortsat vil modtage, slutter Mette Hillmann.

Flemming Bo Pedersen

Børnetøjsindsamling i Roskilde

Den første dag gik det langsomt, men så kom reaktionen, fortæller informationsmedarbejder Ole Jakobsen fra Roskilde ward. Det var ligesom en kædereaktion, og for hver dag der gik, fik vi mere og mere tøj.

I dagene fra den 1. til den 17. oktober indsamlede Roskilde Ward børnetøj til børn i Østeuropa i samarbejde med Dansk Røde Kors. Wardets medlemmer havde sat plakater op rundt om i Roskilde, og missionærerne delte løbesedler ud, mens de bankede på døre. Samtidig lykkedes det også wardsspecialist i Informationstjenesten, Ole Jakobsen, at få meddelelsen om indsamlingen bragt i de lokale aviser.

Indsamlingen af børnetøjet foregik i hovedbibliotekets gård lige op til hovedstrøget i Roskilde. Her skiftedes medlemmer til at tage imod tøjet, som folk kom og indleverede, mens andre medlemmer om aftenen kørte tøjet ud til kirkebygningen.

– Der kom mange hen og talte med mig, da jeg stod ved indsamlingen, fortæller Ole Jakobsen. Mange syntes at det var et vældig godt initiativ. Så det var en meget positiv oplevelse, der gav Kirken en masse goodwill.

Dansk Røde Kors' leder for indsamlinger i hovedsædet i København roste det fine resultat, som Roskilde Ward opnåede.

Vejen frem

Fra områdets informationstjeneste er man meget begejstrede over initiativet i Roskilde. Bryan Grant, der er områdets informationschef, håber, at mange flere ward og grene i Danmark vil engagere sig i samfundstjeneste i fremtiden.

– Humanitært arbejde er en af vejene frem for Kirken. Ældste Glenn L. Pace sagde ved en generalkonference fornylig: Vi må række hånden uden for murene af vores egen kirke. Med hensyn til humanitært arbejde, som på alle andre områder inden for evangeliet, kan vi ikke blive jordens salt, hvis vi forbliver som en klump i aktivitetssalen i vores smukke kirkebygninger.« (Stjernen, januar '91, s. 8).

Carsten Gram

Børn i Østeuropa får hjælp fra Roskilde, og vore unge lærer at hjælpe. (Foto: Ole Jakobsen).

Herren var med i min kaldelse

Kort efter jeg var flyttet til Randers gren, blev jeg kaldet som EV-repræsentant i grenen. Nu kan man jo godt finde det lidt svært at overtage en kaldelse efter en søster, som havde været så pligtopfyldende som den tidligere EV-repræsentant i Randers gren. Men her var der så kun et at gøre: gå i bøn til Herren.

Den første idé fik jeg til et arrangement, hvor jeg virkede som guide – og som senere viste sig ikke at være min idé – fik jeg uden for turistkontoret, hvor jeg så en buste af Steen Steensen Blicher.

Selv om jeg er barnefødt og opvokset i Randers, havde jeg aldrig tidligere lagt mærke til denne buste. Da jeg nu 23 år efter at have forladt min hjemby, stod ved denne buste, var det som om den sagde til mig: Velkommen hjem!

Jeg fik en så utrolig varm følelse, at jeg måtte stå en tid, inden jeg kunne vende mig om til mine gæster. I dette øjeblik vidste jeg, at selv om jeg tidligere havde haft et arrangement om Steen Steensen Blicher, da jeg boede i Vejle, så var der nu noget, som hev i mig – jeg måtte simpelthen tage ham frem igen.

Selve arrangementet blev så afholdt i september 1992, og denne gang havde jeg selv påtaget mig at fortælle om hans liv.

Gravsted på Spentrup kirkegård for Steen Steensen Blicher og Ernestine Juliane Blicher, født Berg. (Foto: RT).

Hun dukkede ofte op i min tanker

I min forberedelse læste jeg en bog om Steen Steensen Blichers liv og levned, men det interessante var ikke så meget ham, som det at hans hustru ofte dukkede op i mine tanker efterhånden som jeg læste. Og under selve foredraget måtte jeg flere gange stoppe mig selv i at fortælle om Ernestine, hans hustru. Det var som om hendes følelser var inde i mig.

Måneden efter foretog vi med EV-erne en lille udflugt til Spentrup, hvor Blicher havde været præst. Ernestine kom til præstegården som lille pige. Hun var i pleje hos Blichers farbror og dennes hustru. Men da hustruen døde, giftede farbroderen sig kort efter med den nu 17-årige Ernestine. De fik sammen en søn. Året efter døde så den ældre Blicher, og Ernestine blev så viet til Steen Steensen Blicher. De fik gennem årene en del børn sammen.

Da vi stod ved gravstedet, hvor de begge lå, fik jeg igen den varme følelse. Ikke så meget fordi jeg stod ved hans gravsten – men fordi jeg stod foran Ernestines gravsten. Jeg følte nu, at det ikke var tilfældigt, at jeg igen var tilbage i min hjemby.

Et par dage efter ringende jeg til Kirkens slægtscenter i Fredericia for at spørge en søster, om hun ville undersøge, om der var lavet arbejde for Blicherslægten.

Her fandt vi, at der kun var gjort arbejde i templet for Steen Steensen Blicher og et par af hans sønner.

Jeg var nu ikke i tvivl om, hvad min opgave herefter var. Inden længe var det hele klart til at sende til templet i Stockholm. Steen Steensen Blicher blev beseglet til sine forældre, som der også blev udført arbejde for.

Ernestine havde ifølge forfatteren til den bog jeg læste – bedt om at blive begravet ved sin første mand – altså farbror Blicher. Dette blev ikke tilgodeset, og hun er nu begravet ved Steen. Ved at få Ernestine beseglet til begge sine mænd, som hun har børn med, er det nu op til hende selv og vor himmelske Fader at gøre det rette. Hvad der skulle gøres her på jorden er nu gjort!

Jeg har aldrig tidligere været stedfortræder ved dåb, men her var et tilfælde, hvor jeg gerne selv ville gøre alt, hvad jeg kunne. For mig er der ingen tvivl om, at Ernestine ventede. Hun føltes så nærværende under hele dette forløb. At Herren brugte mig – gennem min kaldelse – er jeg ikke i tvivl om.

Rita Takle
Randers Gren

Danske efterkommere i Utah

Utah ancestry

PERCENT OF POPULATION

1990	
English	43,5
Germen	17,4
Danish	9,5
Irish	7,9
Swedish	6,0
Scottish	5,2
Dutch	3,2
American	3,1
French	3,1
Welsh	2,8
1980	
English	54,0
Germen	15,1
Danish	9,4
Irish	9,4
Scottish	6,3
Swedish	5,8
French	4,1
Dutch	3,0
Welsh	2,6
American Indian	2,3

Percentages may exceed 100 percent because of multiple ancestries. SOURCE: U.S. Census

Skemaet viser den procentuelle fordeling af efterkommernes fædrelande. Nederste tal er for 1980 og øverst for 1990.

Julius Andersen, æreskonsul i 31 år for Danmark og Sverige i Utah. (Foto: Gerald Silver).

En nylig folketælling, som netop er blevet offentliggjort i Deseret News den 7. februar, viser, at efterkommere af danske emigranter udgør den tredjestørste gruppe blandt Utahs befolkning. Antallet af danske efterkommere er kun større i Californien. Af danske eftekommere bor 16 % i Californien i modsætning til 10% i Utah. De 10% i Utah er omsat det samme som 163.000 mennesker, der hævder at have danske rødder.

– Jeg er overrasket over det store antal borgere i Utah, som har danske rødder, siger br. Julius Andersen, som er æreskonsul for Danmark og Sverige i Utah, en stilling, som han har haft i 31 år.

Julius Andersen er overrasket over rapporten, men siger, at han samtidig ved, at der skete en stor emigration til USA i 1800-tallet og efter 2. verdenskrig.

Selv om de fleste danske er blevet absorberet i lokalsamfundene, er der stadig en dansk gren, som fortsat mødes i Salt Lake City.

Her er man ca. 45 medlemmer, hvoraf de 20 tilhører hjælpeforeningen. Her har man før jul besluttet at yde hjælp til Centret for hjemløse i Salt Lake City. Medlemmerne af grenen kom med sengetøj, børnetøj, voksentøj samt med pengebidrag, hvilket grenen modtog en takkeskrivelse for fra centrets ledelse.

Red

Præsident Howard Hunter truet

17.000 mennesker på BYU sang og bad, mens en mand stod bagved præsident Howard W. Hunter, som er præsident for De Tolvs Råd, og truede ham. Manden truede med at springe alle i luften med en bombe i sin kuffert.

Den fastlåste situation blev afsluttet efter 10 minutter, da elever og sikkerhedsfolk fra universitet sprang frem og overmandede voldsmanden.

Præsident Hunter, som er 85 år gammel, var begyndt på sin tale til de 17.000 mennesker, da en mand med en hestehalefrisure gik op til talerstolen og råbte: Så standser vi her!

– Han sagde, at han havde en bombe, siger Rebecca Taylor, der er studerende, og som deltog i mødet.

Præsident Hunter nægtede
Manden holdt en sort genstand, som han sagde var en sprængsats, op mod præsident Hunters baghoved. Han forsøgte at tvinge præsident Hunter til at læse en udtalelse højt. Præsident Hunter nægtede.

Manden beordrede alle på forhøjningen til at gå ned, men de gik kun ca. 5 meter tilbage. To af Kirkens sikkerhedsfolk, der var med for at beskytte præsident Hunter, nægtede også at flytte sig.

– Alle blev meget chokeret, sagde Rebecca Taylor. Nogle af de tilstedeværende begyndte at synge, mens andre græd. Mange holdt hinanden i hånden.

Studerende og sikkerhedsfolk holder manden nede efter, at sangen begynder at forvirre ham. (Foto: Nathan Seiter).

↑ *En mand holder en sprængsats hen mod Præsident Howard W. Hunters hoved, netop som præsident Hunter begynder at tale. (Foto: Nathan Seiter).*

Mange sang
Forsamlingen bestod af studerende og repræsentanter fra 19 af Kirkens stave. De sang »Hav tak for profeten, du sendte«, hvilket beroligede alle de tilstedeværende.

En ældre mand i forsamlingen gik op på forhøjningen for at forvirre voldsmanden.

Derefter sprang adskillige studerende, som var sluppet om bagved forhøjningen, frem sammen med sikkerhedsfolk fra universitet. De tacklede manden så hårdt, at de kastede ham godt 8 meter ud i forsamlingen, sagde vidner. Politiet overmandede ham derefter og lagde ham i håndjern.

En anden studerende trak præsident Hunter ned på gulvet for at beskytte ham.

Politiet åbnede derefter kufferten og fandt kun en stak bøger og en radio. Politiet sprang derefter kufferten i luften af sikkerhedsmæssige årsager.

Mødet genoptaget
I mellemtiden blev en del af denne hændelse udsendt over hele Nordamerika over Kirkens satellitnetværk. Men så snart terroristen afbrød talen, lukkede man af for udsendelsen.

Voldsmanden blev anholdt, hvorefter præsident Hunter insisterede på at fortsætte sin tale.

Som indledning sagde præsident Hunter: »Jeg vil gerne fortælle jer, hvor vidunderligt jeres stemmer lød«. Han læste derpå fra sin forberedte tale, som indledtes med ordene: »Livet består af en hel række udfordringer.«

Cornelia deBruin

Kursus i evangeliets principper – nyt navn på søndagsskoleklasse

Søndagsskoleklasse får nyt navn, men indholdet er stadig Skriften. (Foto: TD).

Bulletin 1992-2 indfører et nyt navn på gæsteklassen (eller undersøgerklassen), og samtidig gøres der opmærksom på, at klassens elevgrundlag er meget bredere end det, man mange steder i dag i praksis bruger klassen til.

I 1990 gik man over til at anvende »Håndbog i evangeliske principper« (31110) som klassens undervisningsmateriale, og på det tidspunkt blev klassen et 12-måneders kursus, hvor man opmuntrede interesserede ikke-medlemmer og nye medlemmer til at komme i klassen i et helt år.

Ifølge »Bulletin« er klassens elevgrundlag »undersøgere, nydøbte, medlemmer på vej mod fuld aktivitet og alle, der behøver eller ønsker en bedre forståelse af grundlæggende evangeliske principper. Denne klasse vil især være god for vordende missionærer og andre unge voksne.«

Denne meget brede målgruppe muliggør en fast etableret undervisning i klassen som et alternativ til seniorklassen. Interesserede ikke-medlemmer vil få en større berøringsflade med Kirkens medlemmer.

Desuden vil unge og ældre, der forbereder sig til at tage på mission, her få erfaring i at tale med andre om evangeliet.

Sv Aage Andersen

Billeder giver liv til anetavlen

Billeder og gamle fotografier kan være interessante kilder i slægtsforskningen. Gamle album og billeder kan ofte gøre slægtshistorien mere levende.

Mange af os er heldige at have gamle billeder af vore forfædre. For at kunne bruge billederne er det vigtigt, at man kan identificerer personerne på billederne. Husk, at det er vigtigt, at tale med slægtens ældste personer, der ofte kan fortælle, hvem personerne på billederne er, og oven i købet måske fortælle interessante ting om de portrætterede.

Hvis man er heldig og omhyggelig, er det muligt at lave en anetavle, bestående af billeder. Det giver liv til slægtsforskningen, og det er jo altid spændende at se, hvordan barnebarnet ligner oldefar Jens på næsen!

Efter 1870 gode muligheder

Allerede midt i 1800-tallet fik hver provinsby sin fotograf, og efterhånden blev det almindeligt at lade sig fotografere. Folk, der levede efter 1870, kan man som regel regne med har ladet sig fotografere.

De første billeder var daguerreotypier, som viser personerne spejlvendt. Sådanne billeder findes kun i ét eksemplar, og negativer findes ikke.

Mange af disse billeder er naturligvis gået tabt i tidens løb, både som følge af almindelig slid og af dårlig opbevaring, men i mange tilfælde også, fordi de ikke er blevet påskønnet af efterslægten og derfor kasseret.

Mange steder, bl.a. på Det Kongelige Bibliotek findes portrætsamlinger ordnet alfabetisk efter kaldenavn, hvor man kan være heldig at finde et eftersøgt portræt. En oversigt over disse findes i Hans Berggreens »Billedsøgning«.

Hvordan passer vi på billederne?

Det er vigtigt at opbevare disse gamle billeder rigtigt. Det bedste ville faktisk være, at opbevare billederne et mørkt sted, hvor temperatur og luftfugtighed er konstant, hvor billederne ikke påvirkes af luftforurening, og hvor papir i album eller indpakning er helt syrefrit.

Det lyder selvfølgelig lidt kedeligt, for man vil jo gerne kunne nyde billederne af sine forfædre. Det er muligt at købe album med syrefrit papir. Det ville også være en udmærket løsning at pakke de kostbare billeder ind enkeltvis i syrefrit papir og opbevare dem et sted, hvor temperaturen er nogenlunde konstant. Husk også, at moderne kuglepenne, tuschpenne, klistermærker osv. er farlige for billeder. Skriv aldrig bag på billederne. Fotografier, der udsættes for meget sollys, har også kun kort levetid.

En løsning er naturligvis at få billederne affotograferet og så opbevare originalerne et sikkert og ideelt sted. Det kan være dyrt, men det vil ofte være det værd, for derved sørger man for, at ens efterkommere i mange generationer også kan glæde sig over at have billeder af slægten. □

Lisbeth V. Andersen